

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomantky: Karel Kopeček

Téma a rozsah práce: Taktické postupy překonávání lživé výpovědi (69 stran)

Datum odevzdání práce: 17.6.2015

Diplomant si pro svou práci zvolil téma taktiky překonávání lživé výpovědi. Ačkoliv je výslech jedním z nejstarších a nejtradičnějších metod kriminalistické praxe, nejedná se o téma neaktuální, ba naopak. I v současném trestním řízení, ve kterém se stále častěji prosazují nové technologie a metody, představuje výslech jeden z nejvýznamnějších důkazních prostředků, bez kterého by nebylo možné drtivou většinu pachatelů usvědčit. Na druhou stranu značná subjektivita tohoto druhu důkazního prostředku (jak na straně vyslychaného, tak i vyslychajícího) způsobuje, že výslechem získaná výpověď nemusí odrážet objektivní realitu. To se stává zejména v případech, kdy vyslychaný z nejrůznějších důvodů nechce vypovídat pravdivě. Proto je autorem zvolené téma stále velmi aktuální, neboť prozatím nebyla vyvinuta žádná technologie, která by zcela bezchybně dokázala nejen lživou výpověď odhalit, ale i ji objektivizovat.

Autor v diplomové práci prokázal dostatečné teoretické znalosti jak z hlediska samotné kriminalistiky, tak i trestního práva procesního. To je patrné zejména v pojednání o kapiózních a sugestivních otázkách při výslechu. Diplomant rovněž prokázal dostatečnou orientaci v odpovídajících materiálech a dokázal oddělit pro jeho práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Při vytváření své práce autor používal standardních vědeckých metod typických pro danou problematiku, zejména srovnání a analýzu textů.

Autor si hned v úvodu vytyčil za cíl předložit čtenáři poznatky kriminalistické taktiky a forenzní psychologie, tyto zasadit do právního rámce a obohatit je o poznatky z praxe a kazuistiku tak, aby vznikla jakási příručka sloužící jako úvod do problematiky odhalení lži ve výpovědi a taktických přístupů jejího překonání. Tohoto úkolu se diplomant chopil ještě dostatečným způsobem, nelze však rozhodně říci, že by své cíle naplnil (viz níže). Je možné konstatovat, že ve své práci cílů dosáhl samostatně a způsobem, který pouze hraničně odpovídá základním požadavkům na obdobný druh vědecké práce.

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově je vypracována na 69 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 61 stran. Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov. Text sám je přehledně strukturován do 5 kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly. První kapitola (nazvaná jako teoretická část) vymezuje pojem výslechu, a to z hlediska různých vědních oborů (kriminalistika, právo, forenzní psychologie), a provádí jeho kategorizaci. Druhá kapitola se věnuje lživé výpovědi (posuzování věrohodnosti výpovědi a problému sebeobviňování a nepravdivých doznání). Následuje samotný výklad o taktických postupech překonávání lživé výpovědi, který však zaplňuje pouhých 13 stran z celkových 61. Čtvrtá kapitola totiž už pojednává o chybách v provádění výslechu. Poslední kapitola se věnuje rozboru kazuistiky, a to případu nepravdivého trestního oznámení mladistvým. Diplomant tak pro svou práci sice zvolil logickou strukturu, která čtenáři pomáhá v dobré orientaci v práci, ta by však odpovídala tématu výslechu jako takovému, nikoliv tomu, které si diplomant zvolil. Autor při svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, což napomáhá lepšímu pochopení ze strany čtenáře.

Autor s ohledem na zvolené téma zvolil sice poněkud omezený, avšak ve výsledku dostatečný okruh pramenů; tyto však v seznamu použitých pramenů neodlišil, takže čtenář neví, zda se jedná o monografii, článek či jiný zdroj.

V práci se zdroji však tkví jeden z největších kazů předložené práce, kdy diplomant si v citování a odkazování na zdroje svého výkladu počíná, eufemisticky řečeno, velice ledabyle, na prameny odkazuje velmi poskrovnu, takže se zdá, že se při jeho výkladu jedná o jeho originálně nabyté poznatky, ačkoliv se o jeho původní myšlenky ani nemůže jednat. To je patrné v celé práci, jakmile diplomant líčí teoretické poznatky (např. při výkladu o druzích výslechu, nebo na str. 21, kde v textu poněkud podivně uvádí odkaz na zdroj, který však není uveden ani v seznamu pramenů. Z toho je patrné, že se jedná o přejetý, případně upravený text, který není opatřen odkazem na skutečný pramen, ze kterého autor čerpal). Předložená práce tak hraničí s plagiátem. Přehlednosti odkazů na prameny práce by také prospělo využívání citačních zkratk (např. *ibid.*, *op.cit.*).

Hloubka autorem provedené analýzy tématu taktických postupů překonávání lživé výpovědi se jeví na samé hranici dostatečnosti. Jak totiž bylo zmíněno výše, autor se samotným taktickým postupům věnuje jen velice málo, místo toho se obšírně věnuje výslechu jako takovému a psychologickým aspektům lži či lživé výpovědi a jejímu rozpoznání. Tyto problémy, i když s tématem do značné míry úzce souvisí, však nemohou zaobírat celé 3/4 textu a samotné téma pouze zbývající 1/4, jako je tomu v oponované práci. Sympaticky tak působí pouze snaha diplomanta přiblížit teoretické poznatky na jím předkládané kazuistice.

Autorský text diplomanta je poměrně čtivý, na dostatečné stylistické úrovni. Práce netrpí přehnaně velkým množstvím gramatických chyb a překlepů, i když se v ní nezřídka nacházejí (autor chybí hlavně v psaní čárek – např. na str. 7 ve větě „To aby obsah výpovědi...“).

Oponent má nad rámec výše uvedeného k předložené práci tyto konkrétní poznámky a připomínky:

Na str. 7 ve větě „Ustanovení o výslechu...“ před slovem „podezřelého“ chybí slovo „zadržného“.

Autor u výkladu o věrohodné a nevěrohodné výpovědi někdy zaměňuje „lživě vypovídajícího“ a „vinnou“ a „nevinnou osobu“, což jsou úplně jiné kategorie. Lživě vypovídající totiž nemusí být vůbec osobou vinnou!

Na str. 44 je uvedeno, že „vyslýchající se snaží vybudit vyslýchajícího...“

Výše uvedená pochybení a připomínky výrazně snižují hodnotu předložené práce do pásma podprůměru. Přesto nelze diplomantovi upřít snahu a poctivou práci, které vedly k hraničně dostačujícímu výsledku.

Z toho důvodu ještě doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by diplomant měl zodpovědět tuto otázku:

Hodnotí znalec v případě zkoumání věrohodnosti výpovědi dítěte její pravdivost? Jsou to totožné kategorie? Pokud ne, jaký je mezi nimi rozdíl? Odpověď odůvodněte.

V případě úspěšné obhajoby navrhuju práci hodnotit klasifikačním stupněm: **dobře**.

V Praze dne: 10.9.2015

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D., v.r.
oponent diplomové práce